

Работна група към проект Smart Rural 27 (BG SV Lab¹)

Предложения до МЗХ за осигуряване на институционален процес на подпомагането на въвеждането на подхода за интелигентни селища в България

Подходът интелигентни селища е подход за интегрирано териториално развитие, определен като такъв в Регламент (ЕС) 2021/1060 и насърчаван за прилагане в селските райони от РЕГЛАМЕНТ(ЕС) 2021/2115 от 2 декември 2021 година за стратегически планове по ОСП, както и от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1058 от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд. КИС също така е в синхрон с Дългосрочна визия за селските райони в ЕС до 2040.

В същото време този подход може да се разглежда като част от по широка парадигма условно наречена „смарт развитие на селските райони“ или „развитие на смарт селски райони“ (и дори най-общо смарт териториално развитие, включващо не само селските райони, но и смарт градовете, както и възможностите за взаимодействието между двете).

„Смарт развитието на селските райони“ (като допълнение към или диференциране със смарт земеделие) може да се определи като развитие на селските райони с добавена стойност на основата на социални, технологични или дигитални иновации, насочени към ефикасно решаване на предизвикателства пред развитието на основата на наличния капитал (силните страни) и благоприятните за такова развитие възможности.

Успешното въвеждане и прилагане на такъв нов подход в България изисква наличие на система от предпоставки и условия. Едно такова е наличие на **подходяща институционална среда за обсъждане на различни аспекти, свързани с него**, и съответно разработване на възможни предложения с участие на представители на основни заинтересовани страни.

Към настоящия момент такава среда се осигурява в рамките на създадена неформална работна група (от април 2022 год.) към проект Smart Rural 27¹ с включени широк кръг от заинтересовани страни, която съвместно с HCM реализира поредица от дейности за популяризиране на подхода за интелигентни селища и подпомагането на неговото въвеждане в България ([Приложение №1](#)).

Като неформална работна група към един краткосрочен проект, основните институционални ефекти от нейната дейност бяха резултат от дейността на създадената в резултат на дискусиите в нея ТРГ №5 към HCM „Подкрепа за Smart villages в България“.

За да може да се продължи да се институционализира ефектът от нейната работа и подпомогне въвеждането и прилагане на „подхода интелигентни селища“ предлагаме следните възможни действия:

1. Въвеждане на институционален мандат в системата за изпълнението на стратегическия план по ОСП чрез създаване на (крос) функционален екип (експертна работна група) в Дирекция „Развитие на селските райони“, включващ експерти от различни отдели, ангажирани с изпълнението на стратегическия план по ОСП с основна функция подкрепа за въвеждане и прилагане на подхода за интелигентни селища. Това могат да бъдат експерти, които работят по подхода ЛИДЕР/ВОМР, по интервенцията за Сътрудничество (ЕПИ-АГРИ, Оперативните групи), които се занимават с обученията по системата AKIS и др.

2. Създаване на (тематична) междуведомствена работна група с мандатност периода на прилагане на СП по ОСП 2023-2027 с включени основни заинтересовани страни (представители на държавни ведомства и институции, общини, МИГ, читалища, представители на други организации) за обсъждане и съгласуване на действията по въвеждане и прилагане на концепцията за „Интелигентни селища“.
- Работната група може да е институционализирана:
 - в МЗХ и управлявана от представители на МЗХ (може да се координира от мрежата за ОСП след определяне на изпълнител за нея) и/или
 - като тематична работна група към Комитета по наблюдение на СП по ОСП 2023-2027 (такава група би могла да бъде и от група с по широка мисия – например за териториално развитие в селските райони, включваща подхода BOMP и ИТИ)
3. Разширяване на създадена неформална работна група към проект Smart Rural 27 с включване за участие в нея на непредставени към момента в нея основни заинтересовани страни представители на държавни институции

ⁱ BG SV Lab включва представители на ключови заинтересовани страни и е насочена към постигане на промени в разбирането на национално ниво относно „подхода интелигентни селища“ (smart villages concept) и подпомагане на прилагането му в България чрез обсъждане, разработване и въвеждане на възможни политики в различни сфери за подкрепа & прилагане на този подход в България

- прилагане на „подхода интелигентни селища“ (или елементи от него) чрез подхода LEADER в селските райони чрез СВOMP на МИГ-и
- проучване на възможностите за създаване на предпоставки за прилагане на „подхода интелигентни селища“ (или елементи от нея) в селските райони чрез други механизми (НПВУ, СП за ОСП, извън ОСП)